

سلسله درس‌هایی از قواعد فقه (۷)

قاعدہ من ملک

برداشتنی از دروس خارج فقه استاد معظم

آیت‌الله حاج شیخ محمد جواد فاضل لنکرانی دام‌ظله

تقریر و تنظیم:

سید مرتضی اهری

معاونت پژوهش مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

- ◀ سرشناسه: فاضل لنکرانی، محمدجواد، ۱۳۴۱ -
- ◀ عنوان و نام پدیدآور: قاعده من ملک: برداشتی از درس‌های خارج فقه حضرت آیت‌الله حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی / سید مرتضی اهری.
- ◀ مشخصات نشر: قم: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)، ۱۳۹۴.
- ◀ مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.
- ◀ شابک: ۱ - ۰۱۹ - ۳۸۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸
- ◀ موضوع: فقه - قواعد.
- ◀ وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.
- ◀ رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۲۵۴/۵۲/۱۶۹ BP
- ◀ رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۳۲۴
- ◀ شماره کتابشناختی ملی: ۴۱۰۰۲۰۰

انشارات مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

قاعده من ملک

برداشتی از درس‌های خارج فقه

حضرت آیت‌الله حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی

ناشر: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

تقریر و تنظیم: مرتضی اهری ○ نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

قیمت: ۸۵۰۰ تومان ○ چاپ: چاپخانه بهار

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه ○ صفحه‌آرایی: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

شابک: ۱ - ۰۱۹ - ۳۸۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

۵۵ مراکز پخش

قم، میدان معلم، مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) تلفن: ۳۷۷۶۹۴۹۱ و ۳۷۸۳۳۲۰۳

قم شعبه ۱: خیابان آرم، جنب مدرسه کرجانی‌ها، تلفن: ۳۷۷۴۴۲۷۱ و ۳۷۷۴۴۲۸۱

شعبه تهران: سه راه ضرابخانه، پاسداران، خیابان شهید کاشانی‌ها، پلاک ۶، تلفن: ۳۲۸۴۳۹۶۵

شعبه مشهد: چهارراه شهید خیابان آیت‌الله بهجت، جنب بهجت ۸۷، مقابل اداره بهزیستی، تلفن: ۳۲۲۲۰۱۶۰

سخن آغازین

الحمد لله مالک الدین و مالک ملک واصلی و أسلم علی خاتم أنبیائه محمد المصطفی
وعلی وصیه علی المرتضی علی قرینه فاطمة الزهراء وعلی الأئمة من ولدهما سیما
خاتم الأوصیاء حجة بن الحسن معسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف واللعن علی
أعدائهم إلى قیام یوم الدین.
اما بعد؛

یکی از قواعدی که در موارد متعدد در فقه مورد استفاده قرار گرفته است، قاعده معروف «من ملک شیئاً ملک الاقرار به» می باشد. در اینجا این پرسش مطرح است که این متن با آنکه در هیچ آیه و روایتی نیامده است، چگونه به عنوان یک قاعده فقهیه در کلمات فقهاء مورد استفاده قرار گرفته است؟ کتاب حاضر پاسخی برای این پرسش و بیانگر نکات مهم و دقیق پیرامون این قاعده است.

حضرت آیه الله آقای حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی دامت برکاته به مناسبت درس خارج فقه (مبحث بیع فضولی) در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ درباره این قاعده بحث کرده اند و یکی از فضلاء تلامذه ایشان، جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای سید مرتضی میرزاده اهری دامت افاضاته این مباحث را تنظیم و تقریر نموده تا در اختیار علاقمندان قرار گیرد.

۶ قاعدة «من ملك شيئاً ملك الاقرار به»

آنچه در این کتاب مورد توجه است آن است که علاوه بر ذکر ادله مستقل این قاعدة، ادله غیر مستقل نیز مورد توجه قرار گرفته و به صورت کاملاً دقیق نقاط اشتراک و افتراق این قاعدة با شش قاعدة دیگر یعنی قاعدة قبول ادعای بلا معارض، قاعدة حجیت قول ذوالید، قاعدة انتمان، قاعدة ما لا يعلم الا من قبله، قاعدة اقرار العقلاء و قاعدة فخریه بیان گردیده است.

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام که از بهترین یادگارهای مرجع راجل، حضرت آیه الله العظمی فاضل شکرانی رحمته الله می باشد، پس از تأیید و امر حضرت استاد، این اثر ارزشمند را به عنوان هفتمین قاعدة از سلسله درس های قواعد فقه معظم له به زیور طبع آراسته و تجدید ورقه مندان می نماید.

به امید آنکه این تلاش مورد رضایت حضرت بقیة الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار گرفته و نویسنده این مؤسس والامقام، استاد گرانقدر و مقرر گرام و همه عزیزانی که در نشر این اثر سعی وافر داشته اند، باشد. آمین رب العالمین.

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

مرکز اساتید فاضل کاشانی

۱۳۹۴/۰۱/۰۱

پیش‌گفتار

سالیان دراز است که کتاب‌های فقهی همانند: خمس، زکات، حج، صوم، حدود، قصاص، دیات و خیار، توسط فقه‌اء عظام - کثر الله امثالهم - در حوزه‌ها تدریس و کتب عدیده‌ای پیرامون آنها نگاشته می‌گردد، اما کاستی بزرگی که در حوزه دیده می‌شود، بحث قواعد فقهیه است که - رغم اهمیت بسیاری که دارد، نسبت به سایر بخش‌های فقه، کمتر مورد توجه بوده است. از این رو، برخی فقه‌ای عظام عصر حاضر، همت گماشته و بحث و تدریس قواعد فقهی را در زمره رئوس برنامه‌های خویش قرار داده‌اند.

از جمله این فقه‌اء گرانقدر، استادنا الاعظم، فقیه اهل بیت - ع - است و طهارت؛ حضرت آیة‌الله حاج شیخ محمد جواد فاضل لنکرانی - روح‌الله - است که به فراخور مباحث و در فرصت‌های مختلف، بسیاری از قواعد فقهیه را مورد بحث و بررسی دقیق قرار داده و ماحصل تحقیقات انیق خویش را برای شاگردان خویش تدریس نموده و برخی از قواعد مورد بحث توسط استاد برای استفاده سایر طلاب و فضلا، به زیور طبع نیز آراسته شده است.

آنچه اکنون تقدیم حضور سروران می‌گردد، تقریری از دروس حضرت استاد پیرامون قاعده فقهی «من ملک شیئاً ملک الإقرار به» می‌باشد که به مناسبت، در ضمن

۸ قاعدة «من ملك شيئاً ملك الاقرار به»

درس خارج فقه؛ مبحث بیع فضولی افاضه فرموده‌اند که به قلم این کمترین به رشته تحریر درآمده است. در این نوشتار سعی بر این بوده است تا مطالب و نظرات حضرت استاد دقیق و با حفظ امانت نقل شده و مقصود ایشان تبیین گردد و هر جا نیاز به شرح و بسط بوده، و یا به اقوال سایر بزرگان و فقهای معاصر اشاره گردیده، در پاورقی آورده شده است.

یقیناً این نوشتار خالی از کاستی نیست و آنچه از کمی و کاستی که در آن باشد، از قلت توثا علمی این حقیر است؛ نه ساحت قدسی حضرت استاد.

از این رو مستدعی است که سروران، از قصور و تقصیر نگارنده چشم پوشی نموده و با تذکرات خیریش برای رفع نقایص احتمالی، وی را رهین منت سازند.

در پایان از حسن توجه حضرت استاد در ملاحظه و افزودن برخی نکات دقیق به متن کتاب؛ همچنین به خاطر لطافت و مرحمت بی پایان و حقّی که بر این کمترین دارند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

حوزه علمی قم

سرتاسی میرزاده اهری

۱۳۹۳/۵/۱۵